

Országos
Egészségfejlesztési
Intézet

Fókuszcsoportos beszélgetés
**„A fiatalok egészségműveltsége -
az ifjúság és egészségfejlesztés”- országos
konferencia előkészítése**
Budapest – Szombathely – Kecskemét
2011.

Nemzeti
Erőforrás
Minisztérium

A konferencia a Nemzeti Erőforrás Minisztérium a "Komplex gyermek- és ifjúságfejlesztő szakmai tevékenységek, programok megvalósításának támogatására" kiírt IFJ-KX-10-B-0021 pályázat eredményeképpen valósul meg.

A fiatalok egészségműveltsége - az ifjúság és egészségfejlesztés” - országos konferencia projekt folyamata

**Tervezett időpontja: 2011. szeptember 29., 10 óra,
Budapest, Nagyvárad tér 2., Fodor József terem**

Projekt folyamat:

*fókuszcsoportok ⇔ e-kommunikáció ⇔
országos konferencia ⇔ szakmai anyagok
elektronikus publikációja (honlapokon és CD-n)
és megküldése szakmai szervezetek valamint
döntéshozók részére ⇔ újabb projektek...*

A 2012. januárjáig hatályos 1949. évi XX. törvény, a
MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA szerint:

I. fejezet

Általános rendelkezések

1. § Magyarország: köztársaság.

1.) Alkotmány 1. § szerint - Magyarország:

1/a) köztársaság

1/b) népköztársaság

1/c) demokratikus állam

1/d) nemzetállam

1/e) nemzetiségi köztársaság

1/f) egyik sem

Egészség

optimális jólét (cél, eszköz, erőforrás)

Egészség előfeltételei

Béke

Lakás

Oktatás

Élelem

Jövedelem

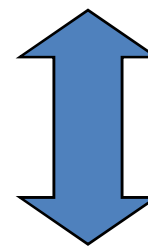
Stabil ökológiai rendszer

Fenntartható erőforrások

Társadalmi igazságosság

Társadalmi egyenlőség

Egészség előfeltételeinek
hiánya

Társadalmi szakadék

2.) Melyik tényezők az egészség előfeltételei és forrásai?

2/a) Béke, élelem, jövedelem, lakás, oktatás

2/b) Stabil ökológiai rendszer

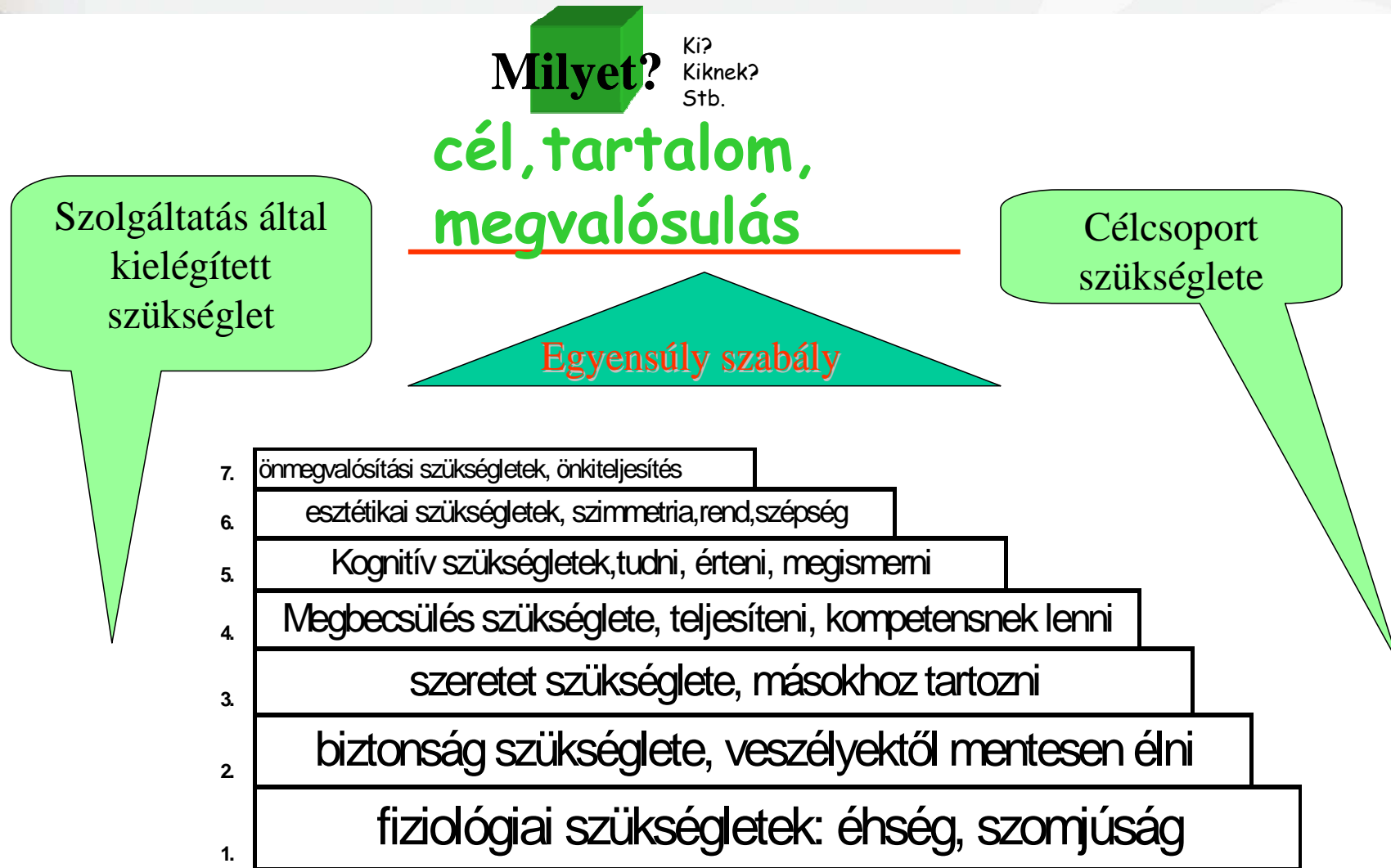
2/c) Fenntartható erőforrások

2/d) Társadalmi igazságosság

2/e) Társadalmi egyenlőség

2/f) Mindegyik előfeltétel és forrás

Milyen projektet érdemes tervezni általában?

A jó stratégia olyan projekteket támogat, ahol egyensúly van

3.) Maslow az értékek hierarchiájában a „szeretet” szükségletét a „biztonság” szükséglete fölé helyezi, mert előbb kell a „biztonság” szükségletét kielégíteni, mint a „szeretet” szükségletét.

3/a) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés van

3/b) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés nincs

3/c) Állítás igaz, indoklás hamis

3/d) Állítás hamis, indoklás igaz

3/e) Állítás hamis, indoklás hamis

3/f) Maslow az értékek hierarchiájával nem foglalkozott

George Wilson Albee képlete:

(1921-2006)

Miért?

számláló

Ha a számláló növekszik, a „baj” növekszik

$$\text{„baj”} = \frac{\text{biológiai, szervi kórtényezők} + \text{stressz}}{\text{támogató közösség} + \text{önértékelés} + \text{megküzdő képességek}}$$

nevező

Ha a nevező növekszik, a „baj” csökken

4.) George W. Albee a „baj” tényezőit képletében

4/a) három kategóriában jelöli meg

4/b) négy kategóriában jelöli meg

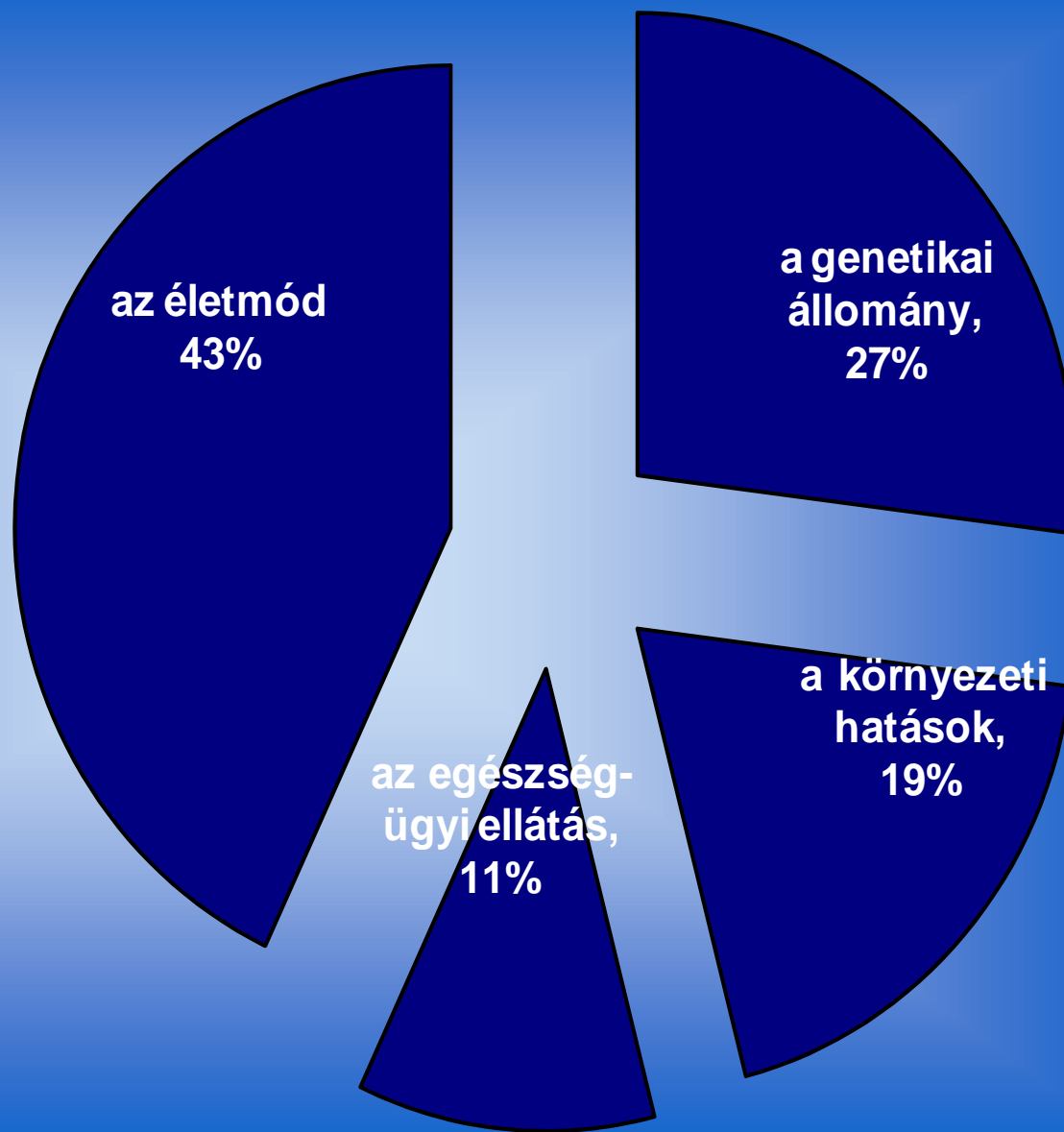
4/c) öt kategóriában jelöli meg

4/d) hat kategóriában jelöli meg

4/e) hét kategóriában jelöli meg

4/f) nyolc kategóriában jelöli meg

**Egy populáció
egészségi
állapotáért
az alábbi
faktorok
"felelősek"**

5.) Egy populáció egészségi állapotát különböző faktorok, különböző súllyal befolyásolják. Az egészségügyi ellátó rendszer súlya:

5/a) kb. 1%

5/b) kb. 10%

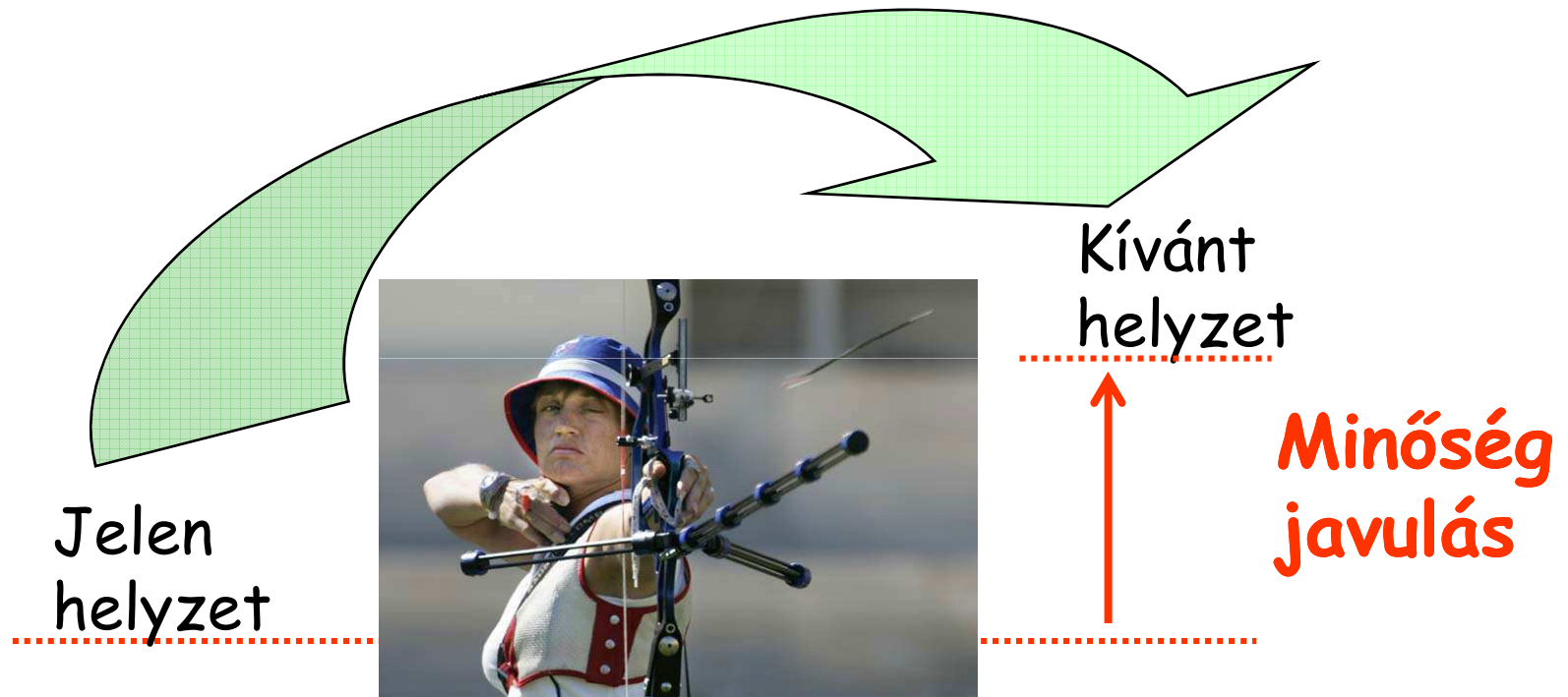
5/c) kb. 20%

5/d) kb. 30%

5/e) kb. 40%

5/f) kb. 50%

Irányított változtatás

Egészség terv

lényegi fejezetek:

I. Állapot leírás

II. Probléma „térkép”

III. Stratégia

IV. Éves cselekvési terv

V. Visszacsatolás

Minőség
javulás

6.) Melyek az egészségterv lényegi elemei?

I. Állapotleírás

II. Probléma térkép

III. Stratégia

IV. Cselekvési terv

V. Kommunikációs terv

VI. Nyomon követés, visszacsatolás

6/a) I., II., III., IV.

6/b) I., III. IV., V.

6/c) I., II., IV., VI.

6/d) II., III., IV., VI.

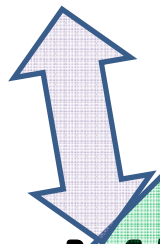
6/e) Mindegyik lényegi elem

6/f) Egyik sem lényeges, mert az egészségterv szerkezete kötetlen, egyedi.

Társadalmi
elvárás

(Egészség)
magatartás

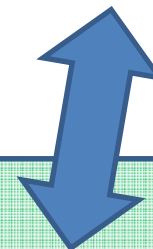

Mi van belül

erkölcs, attitűd, tudás,
képesség

Viselkedés

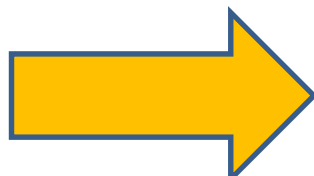

aktuális
hangulat

konkrét helyzet,
lehetőségek

minták

szereplők,
szerepek,

a (közösségi)minták elterjesztése lehet hatékony az egészséggel
kapcsolatos egyéni viselkedések befolyásolására

7.) Mivel minden egyéni magatartás a közösségi (társadalmi-kulturális-gazdasági) normák követéséhez is köthető ezért a (közösségi)minták elterjesztése lehet hatékony az egészséggel kapcsolatos egyéni viselkedések befolyásolására.

.

7/a) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés van

7/b) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés nincs

7/c) Állítás igaz, indoklás hamis

7/d) Állítás hamis, indoklás igaz

7/e) Állítás hamis, indoklás hamis

7/f) Túl általános, ezért az egész nem értelmezhető

Hogyan?

I.

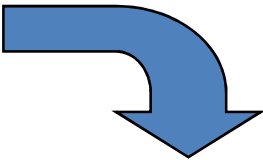
Partnerség

Olyan szövetség, társulás, amelyben a felek közötti kapcsolat két fő eleme a

- Feladatok, információ, haszon, kockázat, felelősség megosztása
- Rugalmas, fenntartható, fejlődőképes kapcsolat

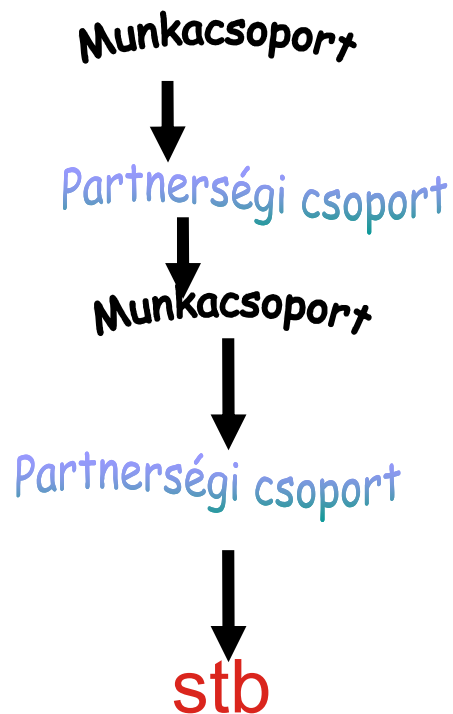
Partnerség

	Partnerségi csoport	Munkacsoport
Tagjai	Intézmények vagy csoportok	Egyének, szakértők
Taggá válás	A csoportok vagy intézmények által delegált résztvevők megbízással rendelkeznek, illetve önként csatlakoznak	Különböző módszerek alapján a szaktudásuk alapján kiválasztott (pl. tenderezés) személyek
Viszony	A társadalmi párbeszéd széleskörű alkalmazásán alapul, kölcsönösség alapelve és a közös érdekek érvényesülnek	Szaktanácsadó – megbízó viszony
Eredmények	Közös nézőpontok, célok, stratégiák, megoldások, döntések	Javaslatok, vélemények, elemzések döntés-előkészítő dokumentumok
Érdek-érvényesítés	A partnerek a közösen létrehozott döntések mellett állnak. Konszenzusos megállapodás.	Nincs befolyásolási lehetőség, ha a megbízó nem használja fel az eredményeket kellőképpen.
Kompetencia	A végrehajtás ellenőrzése	Nincs befolyásolási lehetőség a végrehajtással kapcsolatban.

Alkalmi, egy részfeladatra szerveződött, „belső” és/vagy „külső” emberekből is állhat.

Ciklikus működés:

8.) A partnerségi csoport tagjai intézmények vagy csoportok, viszonyait a kölcsönösség és a közös érdekek képviselete jellemzi, mert a munkacsoport eredményei javaslatok, szakmai vélemények, döntés-előkészítő dokumentumok és kompetenciája nem terjed ki a végrehajtás egészére vetítve.

8/a) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés van

8/b) Állítás igaz, indoklás igaz, ok-okozati összefüggés nincs

8/c) Állítás igaz, indoklás hamis

8/d) Állítás hamis, indoklás igaz

8/e) Állítás hamis, indoklás hamis

8/f) Túl általános, konkrét szervezet megjelölése nélkül nem értelmezhető

Egyenlőtlenség

Ökológiai lábnyom

Világátlag: 2,7 hektár/fő

Egyesült Arab Emírátságok: 10,7 hektár/fő

Egyesült Államok: 8

Magyarország: 3

Banglades: 0,6

A Föld biokapacitása (hektár/fő):

1,8

Egyenlőség javítása - méltánytalan egyenlőtlenségek csökkentése

Társadalmi egyenlőtlenség

méltánytalanság

Az extrém szegénységnek is, mint a betegségeknek (BNO kód) szám-kódot adtak

A méltánytalan
egyenlőtlenségek
csökkenthetőek.

Z.59.5.

9.) Z.59.5.

9/a) Alkotmányi záró-bekezdés hivatkozás a hátrányos helyzetűekre vonatkozó védelemről

9/b) Oktatási Törvény hivatkozás a „hhh”-s csoportra

9/c) „Z” típusú baktérium törzs, melyet a madarak terjesztenek és az emberre is veszélyes lehet

9/d) BNO kód - Szélsőséges szegénységből fakadó betegség tünetegyüttesre

9/e) Az Egészségügyi Törvény záró rendelkezése, mely a szolgáltatás elérhetőségére vonatkozik

9/f) Az Egészségügyi Törvény záró rendelkezése, mely a szolgáltatás ingyenességére vonatkozik

Műveltség

Emberi készségek harmóniája

Mit?
(tan)anyag

Hogyan?
(anyagtalan)

Egészség
testi, lelki, szellemi
készségek harmóniája

Szociális

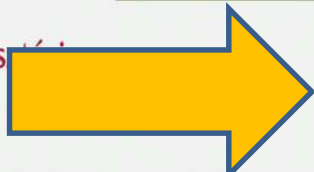
társadalmi,
közösségi,
emberi
kapcsolati

Morális

erkölcsi

Országos
Egészségfejlesztési
Intézet

Az egyenlőtlenségeket csökkenteni kell az
emberi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Egészség műveltség ("Health Literacy")

„Az egészséggel kapcsolatos műveltség olyan kognitív és szociális készségeket jelent, amelyek meghatározzák az egyének motivációját és képességét, hogy az információkat olyan módon érhék el, hasznosítsák és értelmezzék, hogy hozzájáruljon egészségük fejlesztéséhez és fenntartásához.” (WHO 1998., IUHPE 2010.)

10.) ..... olyan kognitív és szociális készségeket jelent, amelyek meghatározzák az egyének motivációját és képességét, hogy az információkat olyan módon ériék el, hasznosítsák és értelmezzék, hogy hozzájáruljon egészségük fejlesztéséhez és fenntartásához.”.

10/a) Ez az egészség-műveltség meghatározása.

10/b) Ez az egészség fejlesztés meghatározása

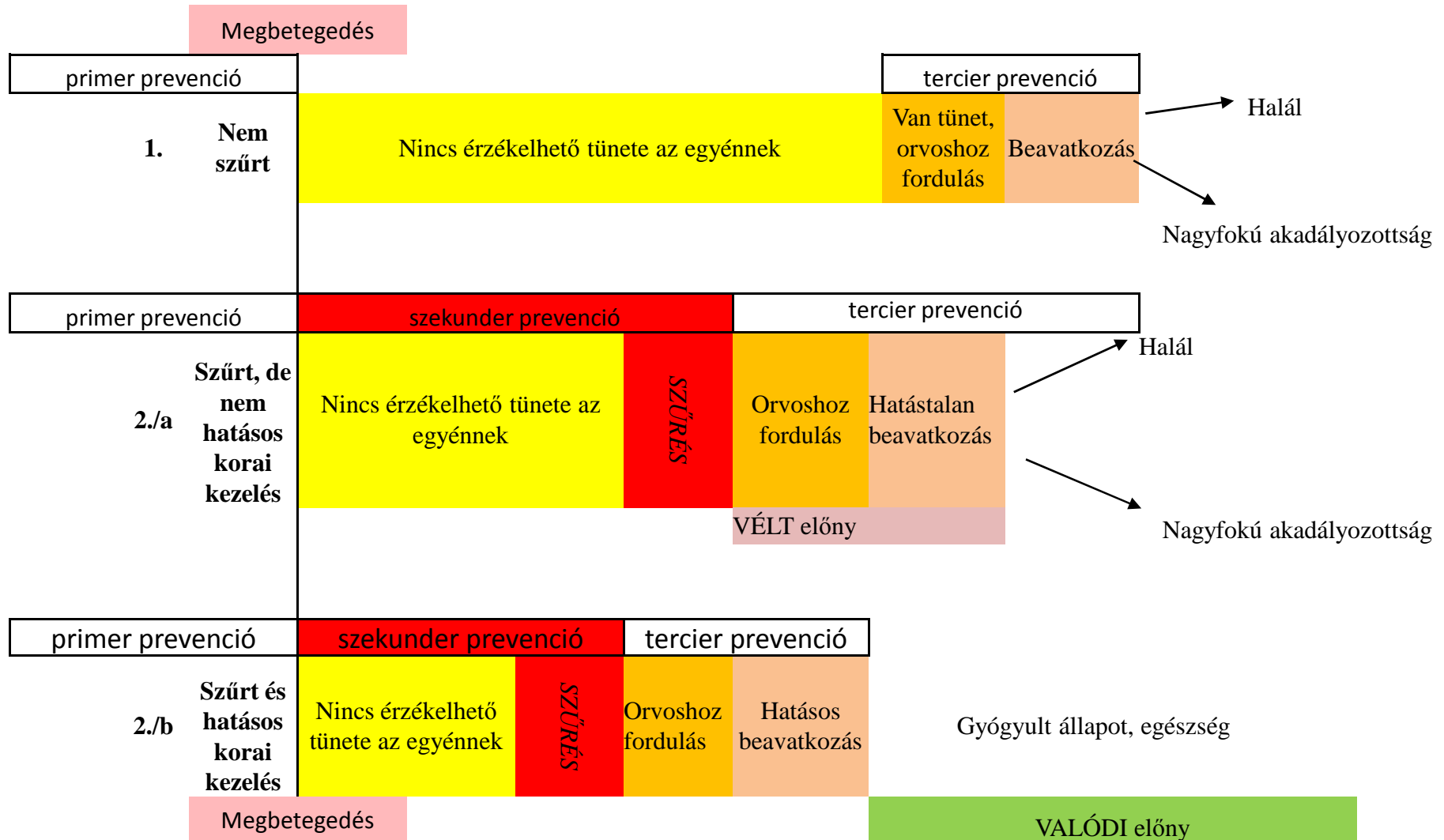
10/c) Ez az egészség nevelés jellemzése.

10/d) Ez az öngondoskodás kritérium rendszere.

10/e) Ez az addiktív magatartás behatárolása.

10/f) Ez az egészség-motiváció informatikai modellje.

Prevenzió típusai - áttekintés

11.) Milyen féle prevenciók az alábbiak?

I. Mindazon tevékenységek összessége, amelyek célja az egészség általános védelme, az egészségkárosodás és megbetegedés bekövetkezésének megelőzése.

II. Célja a megbetegedés, ill. az annak kialakulásához kapcsolódó kóros állapotok korai, lehetőleg a preklinikai szakaszban való felismerése annak érdekében, hogy a hatásos kezelés mielőbb megkezdődhessen.

III. Mindazon tevékenységek összessége, melyek célja adott sérülések és betegségek kapcsán a szövődmények, tartós károsodások, rokkantság kialakulásának megelőzése.

- 11- a) primer-, szekunder-, terciér prevenciók
- 11-b) terciér-, szekunder-, primer prevenciók
- 11-c) szekunder-, primer-, terciér prevenciók
- 11-d) szekunder-, terciér-, primer prevenciók
- 11-e) terciér-, primer-, szekunder prevenciók
- 11-f) „I.”, „II.”, „III.” nem prevenció

Egészségterv csak „alulról” építkezhet - szubszidiaritás

I. - az az elv, mely szerint minden döntést és végrehajtást a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol a legnagyobb hozzáértéssel rendelkeznek.

II. - minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol az optimális informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők.

III. - azt jelenti, hogy a döntéseket és a végrehajtást arra a területi szintre kell helyezni, amely a legnagyobb átlátással és kompetenciával rendelkezik a feladat megvalósításához.

12.) Mi az a szubszidiaritás?

I. - az az elv, mely szerint minden döntést és végrehajtást a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol a legnagyobb hozzáértéssel rendelkeznek.

II. - minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol az optimális informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők.

III. - azt jelenti, hogy a döntéseket és a végrehajtást arra a területi szintre kell helyezni, amely a legnagyobb átlátással és kompetenciával rendelkezik a feladat megvalósításához.

12/a) csak az „I.” az igaz

12/b) csak a „II.” az igaz

12/c) csak a „III.” az igaz

12/d) mindegyik igaz

12/e) csak a „II.” teljesen és a „III.” részlegesen igaz

12/f) egyik sem igaz

*A 2011. szeptember 29-én, 10 órakor
Budapesten megrendezendő
konferencia témakörei:*

- **Primer prevenció jelentősége az ifjúsági munkában**
- **HIV/AIDS prevenció, családi életre nevelés és az ifjúság biztonságos szexuális életre nevelését szolgáló programok**
- **Dohányzás megelőzés az iskolában**
- **A táplálkozás és a mozgás szerepe a fiatalok egészségállapotának javításában**
- **Iskolai egészségfejlesztés – iskolai egészségtervek**

13.) Milyen témákat érint majd „A fiatalok egészségműveltsége - az ifjúság és egészségfejlesztés” országos konferencia?

13/a) Primer prevenció jelentősége az ifjúsági munkában

13/b) HIV/AIDS prevenció, családi életre nevelés és az ifjúság biztonságos szexuális életre nevelését szolgáló programok

13/c) A táplálkozás és a mozgás szerepe a fiatalok egészségállapotának javításában

13/d) Dohányzás megelőzés az iskolában és iskolai egészségfejlesztés – iskolai egészségtervek

13/e) Mindegyiket

13/f) Egyiket sem, mert az egészségműveltségről szól majd.

Jiddu Krishnamurti
(1895 május 12 - 1986 február 17.)

Krishnamurti tiszteletére egyszer adtak egy vacsorát, ahol Laura Huxley felállt, és tósztot mondott. Többek között arról beszélt, hogy micsoda nagyszerű Krishnamurti, hogy ezrével segíti az embereket. Krishnamurti szerényen csak annyit mondott, hogy:

**„Madame, én soha nem segítetttem szándékosan senkinek.
Ha a segítség a cél, abból nem sül ki soha semmi jó.”**

(Feldmár András)

Hasznos információk

Szervező:

- **Collégium Pannonicum Alapítvány**
<http://www.collegium-pannonicum.hu>

Szakmai együttműködő partner:

- **Országos Egészségfejlesztési Intézet**
<http://www.oefi.hu>

